

Fire kilometer syd for Høje Taastrup ligger kirkebyen Torslunde, tidligere skrevet Torslundmagle for at adskille den fra Torslundlille, der lå lidt længere vestpå, men nedlagdes som landsby i 1711 for at levere jord til en af enevoldstidens nygodser, Barfredshøj. Når folk i fortiden valgte sig boplads, var rindende vand en af de centrale udvælgelseskriterier. I Torslunde var det åløbet Lille Vejleå, der var bestemmende for placeringen. Den udspringer nær Reerslev og munder ud i Køge Bugt øst for landsbyen Ishøj. Lille og Store Vejleå (vejle betyder vadested) var langt op i tiden alvorlige hindringer for færdsel over land, især nær kysten.

Else Trier har forfattet bogen "Ishøj før og nu - den grønne port til København" (1998, 313 sider). Heri skildres landskab og kulturhistorie i og omkring Torslunde fra istid til nutid. Ved Torslunde var der førhen mange kilder; men efter at Københavns Vandforsyning i 1903 begyndte at bore efter vand til hovedstadens ustoppelige storforbrug, udtørrede de fleste kilder, og den førhen så vandrige Lille Vejleå forvandlede til en ubetydelig bæk (s. 294ff). Torslunde og Taastrup ligger på Heden, hvilket er en gammel betegnelse for det yderst frugtbare landbrugsområde øst for Roskilde. Ordet "hede" betyder her "flad, skovløs egn" og omtrent det diametralt modsatte af "ufrugtbart, lyngbeklædt landskab". Hedeboerne omkring Torslunde var nogle af Sjællands mest velstillede bønder; begunstiget med jord af højeste bonitet. Hedeområdet har været dyrket kontinuerligt lige siden de første bønders dage i bondestenalderen (neolitikum). Det fik aldrig lov at springe i skov igen - ådalene undtaget.

Torslunde ligger nu i Smørum Herred. Indtil reformationen lå sognene Torslunde, Ishøj, (Høje) Taastrup og Sengeløse imidlertid i Lille Herred. De ældste dele af Torslunde Kirke (kirkeskibet) er fra 1200-årene ligesom døbefonten, der er af skånsk sandsten. Korbuekrucifiksen er fra før 1250, mens kor og våbenhus er fra omkring år 1300.

Torslunde Kirke er i øvrigt berømt for sin særprægede alterbordsforside (antemensale), opsat af præsten Hans Jakobsen i 1561. Den er en farvelagt fremstilling af den evangeliske reformations gudstjeneste og dennes centrale elementer, udfærdiget efter tysk forlæg (Lucas Cranach den Yngre). Klenodiet overførtes 1874 til Nationalmuseet og gengives på

Skånsk Fremtid - NR. 66 - EFTERÅR 2015

Torslunde Kirke set fra syd, fra dér hvor Torslundmagle Præstegaard lå (Carl Gustavs logi). Den firlængede, stråtekte præstegård er nu nedrevet og arealet anvendt til en kirkegårdsudvidelse i syd. Kirke og præstegård lå i den vestlige ende af Torslunde; og fra kirketårnet kan man øjne (Høje) Taastrup Kirke i nord. Taastrup og Torslunde er indgående beskrevet i Else Triers to bøger fra 1994 og 1998.

THORS LUND PÅ HEDEN

museets internetsted. Carl Gustav inviterede sig selv på kost og logi i Torslundmagle Præstegaard i midten af februar 1658, og måske har han været en tur inde i kirken og dér set alterbordsforsiden. I Wittenberg har der i 2015 været en stor udstilling om Cranachs værker, bl.a. i kirken St. Marien med temaet "Cranachs Kirche - Originale am originalen Ort". Da svenskehæren havde sat fod på Sjælland torsdag 11. februar 1658, indledtes "fredsforhandlingerne" i Vordingborg (den vordingborgske kongres). Efter en konsultationspause fortsatte de i (Høje) Taastrup Præstegaard tirsdag 16. februar 1658. Torslundmagle Præstegaard fik også gæster i form af svenskekongen med følge. Det omtaler Else Trier (s. 48), men kalder dog fejlagtigt præsten i Torslunde i 1658 for Hans Jakobsen. Præstens navn var imidlertid Henrik Hansen Buch, som det da også fremgår af præstetavlen i Ishøj Kirke, der var annekskirke til Torslundmagle og havde samme præst. Else Trier beskriver situationen således: "I Tranegilde slog soldaterne lejr, mens kong Karl 10. Gustav lod sig indlogere på Torslunde præstegård hos præsten, Hans Jakobsen.". Og følgerne af det svenske besøg får disse ord med på vejen: "Som tak for logi blev Torslunde plyndret. Således indklagede bønderne siden svenskerne for herredet og bedyrede, at svenskerne havde frataget byen korn og foder, så 6 gårde lå øde hen. Også Torslunde Kirke var blevet ribbet for værdier, idet fjenden

havde taget et sæt kalk og disk til at betjene syge med, som var udlånt fra Ishøj Kirke. Endvidere var skabe og kordor blevet sønderslået. Kirkeladen var dertil blevet opbrudt og kornet taget."

Ludvig Holberg beskriver hændelsesforløbet således i sin danmarkshistorie fra 1735 (her citeret efter den uændrede 1856-udgave; s. 173ff):

Derpaa blev den Tostrupske Tractat sluttet, hvilken Dagen derefter blev ratificeret af Kong Carl til Torslund Magele og af Kong Friderik til Kiøbenhavn. Men, som for Tidens Korthed og Stedets Ubequemhed den udi faa Ord var forfattet, fandt man paa begge Sider for gott at begive sig til Roskild, og der at forfatte et fuldkomment Freds=Instrument, hvilket og skeede, saa at Freden derover har faaet Navn af den Roskildske Fred. Commissarierne begave sig da strax til Roskild, for at bringe den Tostrupske Tractat til Fuldkommenhed. Strax efter samme Tractats Slutning, cesserede Fiendtligheden, undtagen at de Svenske bleve ved at indkræve Brand=Skatten udi Siælland, og gav Carl Gustav Ordre at ile dermed, saasom man strax efter Freds=Slutningen maatte forlade Landet. [Herefter følger en skildring af den fortsatte uenighed krigsparterne imellem vedrørende de skånske stæders overgivelse og forholdene i Sønderjylland] [side 173 til 174] Efter at dette da var afhandlet, blev endeligen den Roskildske Fred sluttet og af begge Herrers Commissarier un-

derskrevet, og viskede da Joachim Gersdorff en af de Hosstaaende i Ørene disse Ord: Vellem me nescire literas. Jeg vilde ønske, at jeg ikke kunde skrive, hvorudi han sandelig ikke havde Uret. Thi Dannemark mistede paa eengang Skaane, Halland, Blegind, Bornholm, det heele Trundhiems=Stift, det heele Bahuus, og Svabsted tillige med Lehn=Retligheden udi det Slesvigske, skjønt dette sidste blev ikke ret afgjort, førend ved den Kiøbenhavnske Fred. [Herefter omtale af den gottorpske hertugs krav] Uanseed denne haarde og ufordeelagtige Fred, fandtes der dog nogle Raisonneurs, som Pufendorf kalder Prudentes eller fornuftige Folk, i Holland hvilke holdte for, at Ulfeld tillige med den Engelske Minister Meadov da reddede Riget, men de reddede det saaledes, at alle Potentater derover bleve allarmede, endogsaa Cromvel selv, som var Caroli Gustavi Ven; thi den Hollandske Ambassadeur van Beuningen sagde paa samme Tid, at Cromvel ingen Behag vilde finde i denne Fred, helst saasom han selv var anført om at arbejde paa en Fred, som var billig og uden det Danske Riges Mutilation og Formindskelse. [side 174 til 175] Den Roeskildske Fred blev sluttet den 26 Febr. 1658 og bestaaer af 28 Artikler, underskrevne af den Franske Ambassadeur Terlon, Corfitz Greve af Ulfeld, Philipp Meadov og Steen Bielke: Foruden disse 28 Artikler findes tvende hemmelige underskrevne af Joachim Gersdorff og Christen Skeel. *kjh*